

ΤΕΕ - ΕΡΓΟΛΗΠΤΕΣ

Αποδέχονται το ελεύθερο τιμολόγιο με προϋποθέσεις

Το ΤΕΕ και οι εργοληπτικές οργανώσεις συμφωνούν, αλλά με προϋποθέσεις, στην εφαρμογή του συστήματος δημοπράτησης με ελεύθερη συμπλήρωση τιμολογίου, που ανακοίνωσε το ΥΠΕΧΩΔΕ ότι θα εφαρμοστεί πιλοτικά σε μία από τις τέσσερις εργολαβίες του έργου κατασκευής σύγχρονου αυτοκινητόδρομου Άκτιου - Αμβρακίας, μήκους 48,50 χιλιομέτρων και συνολικού προϋπολογισμού 338,2 εκ. ευρώ (έργα οδοποιίας).

Το σύστημα αυτό δημοπράτησης που νομοθετικά υπάρχει εδώ και πολλά χρόνια, αλλά παραμένει ανενεργό μέχρι σήμερα, κατά κάποιο τρόπο επιτυγχάνει απεμπλοκή από το τιμολόγιο δημόσιων έργων που ισχύει σήμερα, με την προϋπόθεση που επισήμαναν όλες οι εργοληπτικές οργανώσεις: ότι απαιτούνται καλές μελέτες και καθιέρωση της ανάλυσης τιμών για τον αντικειμενικό προσδιορισμό του προϋπολογισμού. Από την πλευρά του, το ΥΠΕΧΩΔΕ επισημαίνει ότι η βασική προϋπόθεση για την εφαρμογή του συστήματος είναι «η ακρίβεια

της προμέτρησης των εργασιών».

Το θέμα αυτό απασχόλησε τη Δ.Ε. του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας σε πρόσφατη κοινή συνεδρίαση με εκπροσώπους εργοληπτικών οργανώσεων και, όπως δήλωσε ο πρόεδρος του ΤΕΕ, Γ. Αλαβάνος, «δεν αποκλείουμε το σύστημα δημοπράτησης με ελεύθερη συμπλήρωση τιμολογίου που ανακοίνωσε το ΥΠΕΧΩΔΕ, αλλά θέλουμε να υπάρχουν καθαροί και ενιαίοι κανόνες στην εφαρμογή του, ώστε να μη δημιουργούνται προβλήματα και καταστρατηγήσεις στις δημοπρασίες δημόσιων έργων».

Ο ίδιος υπογράμμισε ότι «σε καμία περίπτωση δεν είναι το μείζον θέμα που μας απασχολεί αυτή τη στιγμή».

Δημοσιεύουμε διευκρινίσεις του ΥΠΕΧΩΔΕ για την εφαρμογή του συστήματος, καθώς και τις απόψεις των εργοληπτικών οργανώσεων ΠΕΔΜΕΔΕ, ΠΕΣΕΔΕ, ΣΑΤΕ και ΣΤΕΑΤ. Επίσης, γίνεται αναφορά και στα συστήματα που εφαρμόζονται στις δημοπρατήσεις έργων στην Κύπρο σύμφωνα με στοιχεία του ΕΤΕΚ.

Επιμέλεια: ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΡΑΧΑΛΗΣ

Διευκρινίσεις ΥΠΕΧΩΔΕ

Εκ μέρους της πολιτικής ηγεσίας του ΥΠΕΧΩΔΕ, από τους αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες του υπουργείου, δόθηκε προς το «ΕΔ ΤΕΕ» το παρακάτω κείμενο διευκρινίσεων για το θέμα της ελεύθερης συμπλήρωσης τιμολογίου:

«Το σύστημα υπάρχει στο Ν. 1418/84 και το ΠΔ 609/85. Η μόνη διαφορά μεταξύ των δύο συστημάτων είναι ότι στο εφαρμοζόμενο μέχρι σήμερα σύστημα η υπηρεσία καθορίζει συγκεκριμένες τιμές μελέτης ανά εργασία και οι διαγωνιζόμενοι προσφέρουν ποσοστά έκπτωσης ανά κατηγορία εργασιών, ενώ στο άλλο σύστημα η υπηρεσία δεν καθορίζει συγκεκριμένες τιμές μελέτης ανά εργασία και οι διαγωνιζόμενοι προσφέρουν ελεύθερα δικές τους τιμές ανά εργασία. Έτσι στο "παλιό" σύστημα ελέγχεται η ομαλότητα των τιμών προσφοράς ενώ στο "νέο" σύστημα δεν ελέγχεται.

Και στη μια περίπτωση και στην άλλη ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου καθορίζεται από την Υπηρεσία. Τα ανωτέρω προβλέπονται στο Ν. 1418/84 και το ΠΔ 609/85.

Η μόνη προϋπόθεση που θέτει ο νόμος για την εφαρμογή του συστήματος με ελεύθερη συμπλήρωση τιμολογίου είναι η ακρίβεια της προμέτρησης των εργασιών. Ούτε η ανάλυση τιμών ούτε η κοστολογική ανάλυση της προσφοράς των διαγωνιζομένων.

Πρέπει να γίνει σαφές και κατανοητό ότι πρόκειται για σύστημα μειοδοτικό, όπως και το εφαρμοζόμενο, διότι ανάδοχος αναδεικνύεται ο διαγωνιζόμενος, ο οποίος θα προσφέρει τη χαμηλότερη συνολική προσφορά.

Το σύστημα με ελεύθερη συμπλήρωση τιμολογίου εφαρμόζεται δοκιμαστικά σε ένα από τους τέσσερις διαγωνισμούς του οδικού άξονα "Άκτιο - Αμβρακία", κατόπιν αποδοχής από τον υπουργό ΠΕΧΩΔΕ αιτήματος των εργοληπτικών οργανώσεων για δημοπράτηση των έργων με το εν λόγω σύστημα.

Συστήματα ίδιας φιλοσοφίας εφαρμόζονται σε αρκετές χώρες της Ευρώπης. Για πρώτη φορά εφαρμόζεται σε έργο οδοποιίας».

Το σύστημα δημοπράτησης με ελεύθερη συμπλήρωση τιμολογίου, αν και νομοθετικά υφίσταται από ετών, στην πράξη για πρώτη φορά δοκιμάζεται σε έργα οδοποιίας στην Ελλάδα, επισημαίνει ο

τις τέσσερις δεν γνωρίζουμε τα τυχόν προβλήματα που θα προκύψουν σε ενδεχόμενη σύγκριση με τις άλλες εργολαβίες που θα γίνουν με το ισχύον σύστημα.

Άλλωστε, η ΠΕΔΜΕΔΕ υποστηρίζει

ΠΕΔΜΕΔΕ

Αναγκαίες οι πλήρεις μελέτες

πρόεδρος της ΠΕΔΜΕΔΕ, **Γ. Ρωμοσιός**.

«Η εφαρμογή του συστήματος αυτού προϋποθέτει την ύπαρξη πλήρων μελετών για να εξασφαλιστεί η υλοποίηση ενός έργου χωρίς κατασκευαστικές αποκλίσεις, γεγονός που βρίσκει απόλυτα σύμφωνη την Ένωσή μας».

Στη διαδικασία αυτή της πιλοτικής εφαρμογής σε μία μόνο εργολαβία από

σθεναρά την άποψη ότι πρέπει πλέον να αναζητηθούν και νέοι τρόποι δημοπράτησης έργων και να εξεταστούν σοβαρά από την ηγεσία του υπουργείου ώστε να αποτρέπεται η εύκολη συμμετοχή, να απαιτείται σοβαρή προετοιμασία και υπευθυνότητα και να διασφαλίζονται όλες οι προϋποθέσεις για την έγκαιρη και έντεχνη κατασκευή των έργων.

Η Ένωση αντιμετωπίζει θετικά την εφαρμογή του συστήματος της ελεύθερης συμπλήρωσης τιμολογίου για έργα που δημοπρατούνται υποχρεωτικά με διεθνή συμμετοχή εργοληπτικών επιχειρήσεων και έχουν προϋπολογισμό μεγαλύτερο των 5,5 εκ. ευρώ περι-

πρατούνται τα δημόσια έργα στην Ελλάδα.

Τα μέλη της ΠΕΣΕΔΕ, τα οποία στην πλειοψηφία τους εκτελούν έργα με προϋπολογισμούς μικρότερους των 2 εκ. ευρώ, που δημοπρατούνται από πολύ μεγάλο αριθμό φορέων (ΟΤΑ κλπ.), βρίσκονται αντιμέτωπα καθημερινά με

ΠΕΣΕΔΕ

Χρειάζεται αποτελεσματική διοίκηση

που, επισημαίνει ο πρόεδρος της ΠΕΣΕΔΕ, **Γρ. Γρηγορόπουλος**.

Όπως τονίζει, το ανταγωνιστικό αυτό περιβάλλον βιώνουν ελληνικές εργοληπτικές εταιρείες στους διεθνείς διαγωνισμούς στους οποίους συμμετέχουν σε άλλες χώρες. Η εφαρμογή του συστήματος που προϋποθέτει καλή μελέτη, εκτιμάται πως θα συμβάλει ώστε τουλάχιστον για την κατηγορία αυτή των έργων να συντάσσονται μελέτες με βάση τα διεθνή πρότυπα. Είναι ίσως μια καλή αρχή για την αναβάθμιση των μελετών με τις οποίες δημο-

όλη την «παθογένεια» της παραγωγής δημόσιων έργων στην Ελλάδα. Κακές μελέτες, αναποτελεσματική διοίκηση, ανεπαρκής χρηματοδότηση.

Το σύστημα δημοπράτησης είναι ένα σημαντικό ζητούμενο για το οποίο πιστεύω πως η άποψη της οργάνωσής μας θα είναι περισσότερο συγκροτημένη μετά το 65ο Συνέδριό μας, που διεξάγεται το Μάιο στην Αθήνα. Οι μικρές εργοληπτικές επιχειρήσεις άντεξαν τον «μαθηματικό τύπο» και αντέχουν το μειοδοτικό σύστημα. Δεν αντέχουν με τίποτα την ανυπαρξία έργων και πληρωμών.

Ο Σύλλογος έχει ζητήσει την εφαρμογή του συστήματος της ελεύθερης συμπλήρωσης τιμολογίου, αναφέρει σε δηλώσεις του ο πρόεδρος του συλλόγου, **Γ. Συριανός**, αναφέροντας στη συνέχεια τους λόγους.

Συγκεκριμένα αναφέρει ότι

Ούτως ή άλλως χρειάζεται περισσότερη διερεύνηση και προετοιμασία για την εξειδίκευση της διαδικασίας και τη θέσπιση κανόνων που θα διέπουν την εφαρμογή του συστήματος, κατά τα πρότυπα πλειάδας χωρών στις οποίες το σύστημα εφαρμόζεται με διάφορες παραλλαγές.

Μεταξύ των απαραίτητων

ΣΤΕΑΤ

Θετική η απεμπλοκή από τα χαμηλά τιμολόγια

με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται απεμπλοκή από το ισχύον τιμολόγιο δημοσίων έργων, του οποίου οι τιμές κατά τεκμήριο είναι πολύ χαμηλές. Για να δοθεί προσφορά απαιτείται καλή μελέτη, εξέταση των επιτόπου συνθηκών και προσέγγιση του έργου με περισσότερη σοβαρότητα, ώστε να καθοριστούν οι κατάλληλες τιμές χωρίς «καθοδήγηση». Επίσης, η μη ύπαρξη τιμών αφετηρίας αποτελεί εμπόδιο στην «υποχρεωτική» έκπτωση που διαμορφώνεται κατ' αναλογία και «σύρει» τις εκπτώσεις προς τα πάνω.

Για τους λόγους αυτούς κάθε κίνηση προς την κατεύθυνση της εφαρμογής αυτού του συστήματος που προβλέπεται (χωρίς εξειδίκευση) στο νόμο των δημοσίων έργων είναι θετική.

Βεβαίως, πρέπει να αναφερθεί ότι η δημοπράτηση ενός έργου πιλοτικά, ταυτόχρονα και με άλλα έργα στην ίδια περιοχή που δημοπρατούνται με το ισχύον σύστημα, θα μπορούσε να δημιουργήσει προβλήματα λόγω της ενδεχόμενης αλληλεπίδρασης,

στοιχείων - προϋποθέσεων για την επιτυχία του συστήματος, αναφέρονται η ύπαρξη καλών μελετών και η καθιέρωση της ανάλυσης τιμών για τον αντικειμενικό προσδιορισμό του προϋπολογισμού.

Σημειώνεται ιδιαίτερα ότι η Ελλάδα αποτελεί μία από τις λίγες περιπτώσεις χώρας στην οποία το κράτος παρεμβαίνει και διαμορφώνει έναν «προϋπολογισμό υπηρεσίας» με αυθαίρετα προκαθορισμένους τιμοκαταλόγους, απαλλάσσοντας τους μελετητές από την παραπάνω υποχρέωση και ευθύνη και μεταφέροντας στους αναδόχους των έργων την αστοχία των τιμοκαταλόγων αυτών, προσσαυξημένη με την έκπτωση στην οποία από τα πράγματα σύρονται.

Τέλος, σημειώνεται ότι είναι απαραίτητο, όπως ισχύει και σε άλλες χώρες (π.χ. Γερμανία), κάθε διαγωνιζόμενος να υποβάλλει υποχρεωτικά κοστολογική ανάλυση της προσφοράς του, όταν αυτή υποβάλλεται με το σύστημα της ελεύθερης συμπλήρωσης τιμολογίου.

Ο Γενικός Ταμίας του Επιμελητηρίου της Κύπρου, **Κ. Αλλαγιώτης**, σε σημείωμά του αναφέρει τα συστήματα και τις κατηγορίες συμβολαίων που εφαρμόζονται στην Κύπρο σε ότι αφορά τη δημοπράτηση έργων του Δημοσίου.

Όπως αναφέρει, υπάρχουν τα:

I. Οικοδομικά έργα

I.1 Συμβόλαιο για κατ' αποκοπνή ποσό με ποσότητες

Η διαδικασία αυτή χρησιμοποιείται κατά κανόνα σε έργα πάνω από ένα εκατομμύριο ευρώ περίπου.

Τα σχέδια εκπονούνται είτε από την υπηρεσία, είτε από ομάδα ιδιωτών συμβούλων μηχανικών και πρέπει να είναι ολοκληρωμένα σε επίπεδο κατασκευαστικό, να περιλαμβάνονται δηλαδή όλες οι κατασκευαστικές λεπτομέρειες, καθώς και οι προδιαγραφές. Στην ομάδα των μελετητών υπάρχει και επιμετρητής ποσοτήτων, ο οποίος ετοιμάζει λεπτομερή δελτία ποσοτήτων, τα οποία περιλαμβάνουν μόνο τις ποσότητες κάθε εργασίας.

Οι προσφοροδότες συμπληρώ-

ΕΤΕΚ

Διαδικασία

νουν τις τιμές μονάδος στο δελτίο ποσοτήτων και το άθροισμα του πολλαπλασιασμού κάθε ποσότητας με την αντίστοιχη τιμή μονάδας συνθέτουν το ποσό κάθε προσφοράς.

Ο επιτυχών προσφοροδότης είναι αυτός με το χαμηλότερο ποσό προσφοράς. Οι μελετητές είτε αυτοί είναι της υπηρεσίας είτε ιδιώτες σύμβουλοι επιβλέπουν το έργο και εκδίδουν τα αντίστοιχα πιστοποιητικά πληρωμής.

Σε περίπτωση που οι μελετητές είναι ιδιώτες, τότε η υπηρεσία ορίζει και ένα δημόσιο υπάλληλο, ο οποίος ονομάζεται συντονιστής έργου, ο οποίος εκπροσωπεί το Δημόσιο στη σύμβαση. Τα πιστοποιητικά πληρωμής προσυπογράφονται και από το συντονιστή έργου και πληρώνονται από την υπηρεσία.

Οι ποσότητες θεωρούνται ορθές και δεν επιμετρούνται ξανά με το πέρας του έργου. Το ποσό του συμβολαίου τροποποιείται μόνο σε περι-

ΣΑΤΕ

Αναμένουμε συνοδευτικά μέτρα και αποφάσεις

Είναί μια από τις ιδέες που έχουμε καταθέσει εδώ και πολλά χρόνια, τονίζει ο ο πρόεδρος του ΣΑΤΕ **Γ. Βλάχος**. «Πιστεύουμε ότι αυτό είναι ένα θετικό βήμα. Μόνο που για να λειτουργήσει αποτελεσματικά και να αναδείξει τις θετικές του πλευρές, θα πρέπει να συνοδευτεί από πολλά άλλα μέτρα και αποφάσεις. Δεν γνωρίζω πώς προτίθεται να το εφαρμόσει το ΥΠΕΧΩΔΕ. Περιμένουμε μια αναλυτική ενημέρωση –την έχει υποσχεθεί η πολιτική ηγεσία του υπουργείου– ώστε να τοποθετηθούμε».

Όμως αυτή την περίοδο το ζήτημα είναι μείζον και επιτακτικό: η οικονομική κρίση, όπως παραδέχονται σε όλο τον πλανήτη, θα ξεπεραστεί μόνο με τη στροφή στην πραγματική οικο-

νομία, βασικό συστατικό της οποίας είναι τα έργα υποδομής, τα δημόσια έργα. Το ίδιο θα πρέπει να γίνει και στη χώρα μας. Προϋπόθεση, όμως, εκτός από ένα πρόγραμμα έργων, είναι να υπάρχουν υγιείς και ικανές κατασκευαστικές επιχειρήσεις.

Κατά συνέπεια, η κυβέρνηση και ιδιαίτερα το ΥΠΕΧΩΔΕ, οφείλουν να δώσουν λύσεις στα προβλήματα που μαστίζουν τις εταιρείες, να διασφαλίσουν τη συνέχιση της λειτουργίας τους, να διαμορφώσουν συνθήκες συναγωνισμού και όχι ανταγωνισμού. Όσο καθυστερούν, ο κίνδυνος να διαλυθεί το παραγωγικό δυναμικό δεν είναι απλώς ορατός, αλλά και άμεσος. Σε μια τέτοια περίπτωση η προσπάθεια εξόδου από την οικονομική κρίση θα έχει χάσει την «ατμομηχανή» της.

προσφορών του Δημοσίου στην Κύπρο

πώση που υπάρχουν αλλαγές ή τροποποιήσεις. Στην περίπτωση αυτή η πρόσθετη εργασία τιμολογείται με τις τιμές μονάδας του συμβολαίου (αυτές δηλαδή που ο ίδιος ο εργολάβος έχει προτείνει). Βεβαίως, για να γίνει οποιαδήποτε αλλαγή χρειάζεται την έγκριση της υπηρεσίας, η οποία έγκριση, ανάλογα με το ποσό ή το ποσοστό της αλλαγής δίδεται και από ιεραρχικά ανώτερο σώμα.

1.2 Συμβόλαιο για κατ' αποκοπήν ποσό χωρίς ποσότητες

Η διαδικασία αυτή χρησιμοποιείται κατά κανόνα σε μικρά οικοδομικά έργα, δηλαδή κάτω από ένα εκατομμύριο ευρώ περίπου. Τα σχέδια εκπονούνται είτε από την υπηρεσία, είτε από ομάδα ιδιωτών συμβούλων μηχανικών. Στην ομάδα των μελετητών δεν υπάρχει επιμετρητής ποσοτήτων άρα δεν ετοιμάζονται δελτία πο-

σοτήτων.

Τα σχέδια πρέπει να είναι ολοκληρωμένα σε επίπεδο κατασκευαστικό, να περιλαμβάνονται δηλαδή όλες οι κατασκευαστικές λεπτομέρειες, καθώς και οι προδιαγραφές και οι περιγραφές κάθε εργασίας που θα εκτελεστεί. Στα έγγραφα της προσφοράς, εκτός των άλλων, υπάρχει και δελτίο τιμών μονάδας.

Οι προσφοροδοότες επιμετρούν οι ίδιοι την εργασία, και ετοιμάζουν την προσφορά, η οποία είναι ένα ποσό. Οι προσφοροδοότες συμπληρώνουν επίσης και τον κατάλογο τιμών μονάδας που περιλαμβάνεται στην προσφορά.

Ο επιτυχών προσφοροδοότης είναι και πάλι αυτός με το χαμηλότερο ποσό προσφοράς. Οι τιμές μονάδας του προσφοροδοότη ελέγχονται κατά πόσον είναι μέσα στο πλαίσιο της αγοράς,

Εάν θεωρηθούν υψηλές, τότε η υπηρεσία έχει δικαίωμα να τροποποιήσει

τις τιμές μονάδας και ο προσφοροδοότης είναι υπόχρεος να αποδεχτεί την τροποποίηση αυτή.

Το ποσό του συμβολαίου είναι σταθερό και δεν αλλάζει. Σε περίπτωση τροποποιήσεων στο έργο, η πρόσθετη ή επί ελάττω εργασία, τιμολογείται με τις τιμές μονάδας που περιλαμβάνονται στο δελτίο τιμών μονάδας του συμβολαίου, όπως αυτό έχει τροποποιηθεί από την υπηρεσία πριν από την υπογραφή του συμβολαίου.

Η διαδικασία αλλαγών και τροποποιήσεων είναι η ίδια όπως και προηγούμενως.

2.0 Τεχνικά Έργα ή Έργα Πολιτικής Μηχανικής

Συμβόλαιο με κατά προσέγγιση ποσότητες

Σε έργα Πολιτικής Μηχανικής ετοιμάζονται τα σχέδια είτε από την υπηρεσία είτε από ομάδα ι-

διωτών συμβούλων μηχανικών (συνήθως από πολιτικό μηχανικό). Ετοιμάζεται επίσης και δελτίο ποσοτήτων από τον πολιτικό μηχανικό, το οποίο δελτίο περιλαμβάνει και πάλι μόνο τις ποσότητες των εργασιών.

Ο προσφοροδοότης συμπληρώνει τιμές μονάδας στο δελτίο και το άθροισμα του πολλαπλασιασμού κάθε ποσότητας με την αντίστοιχη τιμή μονάδας συνθέτουν το ποσό κάθε προσφοράς. Ο προσφοροδοότης με το χαμηλότερο ποσό προσφοράς αναλαμβάνει το έργο.

Η επίβλεψη των εργασιών γίνεται από την υπηρεσία και οι ιδιώτες μηχανικοί επεμβαίνουν μόνο όταν τους καλέσει η υπηρεσία. Τηρούνται τα στοιχεία στο εργοτάξιο και η εκτελεσθείσα εργασία επαναμετράται συνεχώς από τον εργολάβο και από την υπηρεσία. Στην περίπτωση αυτή, η υπηρεσία διαθέτει στο εργοτάξιο ομάδα επίβλεψης πολυπρόσωπη για να ανταποκριθεί στην εργασία αυτή.